

Alė Rūta (Elena NakaitėArbienė – Arbačiauskienė)

Gimė 1915 11 16 Sankt Peterburge, Rusijoje, mirė 2011 12 31 Santa Monicoje, JAV. rašytoja, išėivė

Kūdikystėje augo Peterburge, kur po I Pasaulinio karo buvo pasitraukę jos tėvai, tačiau jau 1918 m. grįžo į Lietuvą ir apsigyveno Rudžių kaime. Mokėsi Kamajų, Kunigiškių (Anykščių r.) mokyklose, 1934 m. baigė Rokiškio gimnaziją. 1935-1937 m. mokėsi Klaipėdos pedagoginiame institute ir įgijo lietuvių kalbos mokytojos specialybę, vėliau lituanistines studijas 1943 m. baigė Vilniaus universitete, kartu dirbdama lietuvių mokytoja, bendradarbiaudama spaudoje. 1944 m. pasitraukė į Vakarus ir gyveno Vokietijoje, trumpai studijavo Vienos universitete, 1948 m. atvyko į JAV, apsigyveno Detroite, 1952 m. persikėlė į Santa Moniką, Kalifornijos valstijoje. Dirbo įvairius darbus, aktyviai dalyvavo Amerikos lietuvių bendruomenėje. Savaitgaliais dirbo lituanistinės mokyklose lietuvių kalbos mokytoja. 2006 m. apdovanota Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžiumi. Pirmoji knyga pasirodė 1946 m. eilėraščių rinkinys „Be tavęs“. Literatūrinę kūrybą pasirašinėjo Alės Rūtos slapyvardžiu, sukūrė per 30 įvairaus žanro kūrinių, kurių tematika – prarastoji Tėvynė ir joje likę žmonės. Keletas kūrinių yra apdovanoti literatūrinėmis premijomis: 1942 m. eiliuotas vaidinimas „Žiogas ir skruzdės" (žurnalo „Žibutėlis" premija), romanas „Pirmieji sveturi" (1984, „Draugo" premija), apysaka „Margo rašto keliu" (1987, „Darbininko" premija), novelių romanas „Mėlyno karvelėlio šviesa" (1990, Šaulių sąjungos Niujorko premija), „Trumpa diena" 1992, „Draugo" premija), „Kelias į kairę" (1992, „Dirvos" premija), „Vargingos tėvynės vaikai" (2000, Lietuvių rašytojų draugijos premija). Skelbė straipsnius visuomeninio gyvenimo bei kultūros temomis, recenzijas ir pasisakymus apie knygas, spektaklius, Bendradarbiavo leidiniuose: „Apžvalga", „Ateities spinduliai", „Baltija", „Dienovidis", „XXI amžius", „Gimtasis kraštas", „Gimtasis Rokiškis", „Kauno diena", „Klaipėda", „Kregždutė", „Lietuvos aidas", „Literatūra ir menas", „Naujoji Romuva", „naujoji vaidilutė", „Panevėžio rytas", „Prie Nemunėlio", „Studentų dienos", „Suvalkija", „Šiaurės Atėnai", „Šiaurės Lietuva", „Tarp knygų", „Valstiečių laikraštis" ir kt.

Knygos

Be tavęs : poezija / Alė Rūta-Nakaitė. - Stuttgart : A. Urbonas, 1946. - 132, p. : iliustr., portr.

Likimo keliu : novelės / Alė Rūta-Nakaitė ; [virš. G. Firinauskienės]. - [Göppingen] : Atžalynas, 1947. - 140 p. - 1947 – 400 lietuviškos knygos sukakties metais

Duktė = [Die Tochter] : apysaka / Alė Rūta. - [Hannover : Bendrija], 1953. - 249 p. - Virš. aut. nenurodyta

Trumpa diena : premijuotas romanas / Alė Rūta ; [aplankas J. Dabkevičiūtės-Paukštienės]. - [Chicago, Ill.] : Lietuviškos knygos klubas, 1955. - 434 p. - Virš. aut. nenurodyta.

"Nunešk, upeli, žąsų vargus" : aštuonių vaizdelių rimuotas vaidinimas vaikams / Alė Rūta ; [ilustracijos: P. Osmolskio]. - Weinheim : Bendrija, 1955. - 64 p.

Didžioji meilė. Žvaigždė viršum girios : romanas / Alė Rūta. - Brooklyn, N.Y. : Darbininkas, 1960. - 374 p. - Taip pat vartojama antr.: Žvaigždė viršum girios

Didžioji meilė. Į saulėtekį : romanas / Alė Rūta. - [London] : Nida, 1960. - 298 p. - (Nidos knygų klubo leidinys ; Nr. 31). - Nugar. ir papild. antr. lapo antr.: Į saulėtekį.

Didžioji meilė. Broliai : romanas / Alė Rūta. - [London] : Nida, [1961]. - 319 p. - (Nidos knygų klubo leidinys ; Nr. 32)

Didžioji meilė. Motinos rankos : romanas / Alė Rūta ; [aplankas Jono Pilipausko]. - Chicago, Ill. : Lietuviškos knygos klubas, 1961 (Chicago, Ill. : Draugo sp.). - 397 p. - Taip pat vartojama antr.: Motinos rankos. - 4-asis iš "Didžiosios meilės" romanų serijos

Didžioji meilė. Priesaika : romanas / Alė Rūta. - Chicago : Lietuviškos knygos klubas, 1962. - 309 p. - Taip pat vartojama antr.: Priesaika

Kelias į kairę : Dirvos konkurse premijuotas romanas / Alė Rūta. - Cleveland, Ohio : Viltis, 1964. - 248 p.

Gyvenimo lašai : eilėraščiai / Alė Rūta. - [London] : Nida, 1964. - 58, [2] p.

Žemės šauksmas : apysaka / Alė Rūta ; [viršelis J. Paukštienės]. - Los Angeles, Calif. : [s.n.] ; Oakville : Knygos mylėtojų draugija (A. Luko lėšomis), 1966. - 307 p. - Knyga išleista prisiminti 25 metų lietuvių trėmimui į Sibirą

Prisikėlimas : romanas / Alė Rūta. - [London] : Nidos knygų klubas, 1968. - 205 p. - (Nidos knygų klubo leidinys ; nr. 68)

Vieniši pasauliai : romanas / Alė Rūta. - Chicago : Lietuviškos knygos klubas, 1968. - 265 p.

Po angelų sparnais : novelės / Alė Rūta. - Londonas : Nida, 1973. - 191, [1] p. - (Nidos knygų klubo leidinys ; Nr. 89).

Laiškas jaunystei : beletristika / Alė Rūta ; [viršelis ir iliustracijos – Rasa E. Arbaitė]. - [Brooklyn, N.Y.] : [s.n.], 1977. - 131, [1] p. : iliustr. -

Pirmieji svetur : premijuotas romanas / Alė Rūta. - Chicago (Ill.) : Lietuviškos knygos klubas, 1984. - 378 p. - Trilogijos "Išstumtųjų dalia" pirmoji knyga

Daigynas : romanas / Alė Rūta ; viršelj piešė dail. Rasa Arbaitė. - Chicago (Ill.) : Lietuviškos knygos klubas, 1987. - 576 p. - Taip pat vartojama antr.: Išstumtųjų dalia. - Trilogijos "Išstumtųjų dalia" antroji knyga

Margu rašto keliu : apysaka biografinais atspindžiais / Alė Rūta. - [S.l.] : Tėvai Pranciškonai, 1987. - 281 p.

Tarp ilgesio ir tėviškės : kelionės į Lietuvą įspūdžiai / Alė Rūta. - London : Nida Press, 1987. - 360 p. - (Nidos knygų klubo leidinys ; nr. 113). - ISBN 0901-941-336

Mėlyno karvelėlio šviesa : novelinis romanas / Alė Rūta. - Chicago : Akad. skautų sąjūdžio Vydūno jaunimo fondas, 1990. - 287, [1] p. : iliustr.

Trumpa diena ; Motinos rankos ; Kelias į kairę : romanai / Alė Rūta ; iliustr. A. Každailis. - Vilnius : Vaga, 1992. - 619, [2] p. - (Aukštupiai : lietuvių romanas)

Skeveldros : romanas / Alė Rūta. - Vilnius : [Vira : UAB "Pozicija"], 1992. - 184, [3] p

Dėkoju likimui ir skaitytojams / Alė Rūta. - [Kaunas] : Atmintis, 1998. - 1 atvirukas : portr.

Skamba toluoj : romanas / Alė Rūta. - Klaipėda : Klaipėdos rytas, 1998. - 280 p. - Taip pat vartojama antr.: Išstumtųjų dalia. - Trilogijos "Išstumtųjų dalia" trečioji knyga. - ISBN 9986-499-62-3

Vargingos tėvynės vaikai : romanas / Alė Rūta. - Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjunga, 2000. - 387, [2] p. ; 21 cm. - Tiražas [2000] egz. - ISBN 9986-39-140-7

Tyloj kalbėsi : eleginės mintys sūnui Arimantui / Alė Rūta ; [prozinis vertimas į anglų kalbą Vija Arbas ; knygos apdaila Rasa E. Arbas]. - Santa Monica ; Vilnius : [s.n.], 2002. - 105 p. : vinj. - Gretut. tekstas liet., angl.

Taip ir praeina sekmadienis : eilėraščių rinktinė / Alė Rūta. - Kaunas : Naujasis lankas, 2005. - 221, [2] p. ; 21 cm. - Tiražas 500 egz. - ISBN 9955-03-273-1 (jr.)

Sklėriai : iliustruoti prisiminimai / Alė Rūta. - Kaunas : Naujasis lankas, 2010 (Kaunas : Morkūnas ir Ko). - 190, [2] p. : iliustr., geneal. schem., portr. ; 31 cm. - Tiražas 300 egz. - ISBN 978-9955-03-633-3 (jr.)

Šaltiniai

Visuotinė lietuvių enciklopedija. – Vilnius, 2001. – T. 1, p. 42.

Lietuva.- Vilnius, 2010. – T. 2. Biografijos, p. 42.